

LUND UNIVERSITY

Paradigmskifte

Wennerhag, Magnus

Published in:
Arena

2005

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Wennerhag, M. (2005). Paradigmskifte. *Arena*, (5), 49-50.

<http://www.arenagruppen.se/ag5/default.asp?ID=2026&type=3&cat=arena&mark=multitude>

Total number of authors:

1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

Paradigmskifte

När Michael Hardt och Antonio Negri 1997 avslutade skrivandet av sin bok *Empire*, var förvisso "globalisering" ett etablerat ord. Men de globala krafter och motkrafter som boken utmålade som grundläggande för vår tids ordning — imperiet och "mängden" (the MULTITUDE) — hade endast vagt visat sig. Vid bokens utgivning, tre år senare, hade en snabbt växande proteströrelse i samband med demonstrationerna mot WTO i Seattle hamnat i den politiska hetluften. Året efter förklarades ett globalt krig mot terrorismen, som sedan dess har dominerat världspolitiken.

Detta globala krigstillstånd är utgångspunkten för Hardts och Negris nyutkomna uppföljare, *MULTITUDE*. Globaliseringens militarisering är ämnet för bokens första sektion. Med kriget mot terrorismen har krigets natur i grunden förändrats. Tidigare fördes krig mellan suveräna stater. Den gränslösa kapitalismens suveränitetsform — imperiet — medför i stället att krig förs av icke-statliga aktörer, inom ett och samma imperiums gränser. Det som främst hotas av detta permanenta undantagstillstånd, och upplösningen av tidigare distinktioner mellan folkrätt och civilrätt, är inget mindre än demokratin.

Men Hardt och Negri låter oss inte misströsta. Det politiska subjekt som de introducerade i *Imperiet* — "mängden" — har potentiellt kraften att skapa en verkligt global demokratisk ordning, bortom det gränslösa krigets rädslor, osäkerhet och övermakt. I bokens andra sektion fördjupas analysen av detta begrepp. Kritik bemöts. Vissa missförstånd reds ut. Mängden framhålls inte endast som ett filosofiskt och politiskt begrepp. Det ses även som ett inkluderande socioekonomiskt klassbegrepp, och ställs i relation inte bara till den växande tjänstekonomin i norr utan även till de massor av lantarbetare och bönder som fortfarande dominerar i syd. Dagens produktion handlar allt mer om att skapa sådant som är gemensamt — kommunikation, sociala relationer, kunskap, och så vidare — samtidigt som det gemensamma allt mer behövs för att kunna producera. Ytterst handlar det om en social grund för att mängden ska kunna styra sig själv, och demokratin därigenom ska kunna förverkligas till fullo.

Om hur denna globala demokrati konkret skulle kunna realiserars handlar bokens tredje och avslutande sektion. Hardt och Negri menar att demokratin i och med globaliseringen står inför ett paradigmskifte. När nationalstaten demokratiserades var det omöjligt att tillämpa antikens torgomröstningar. Den representativa demokratin var tvungen att uppfinnas. På samma sätt har demokratin i och med globaliseringen vuxit ur sin representationskostym. Den homogenitet som den nationalstatliga representativa demokratin krävde, går inte att uppnå bland världens mångfacetterade befolkning. Nya demokratiska former som möjliggör att mängden kan styra sig själv måste sökas.

Även om de säger sig främst ha skrivit en filosofisk bok, och inte vill svara på frågan "vad bör göras åt?", ägnar sig Hardt och Negri dock att resonera kring en rad konkreta förslag och strategier för att ta steg mot denna globala demokrati. Såväl reformering av befintliga institutioner som skapandet av nya diskuteras. I ett läge då demokrati sätts i motsättning till ordning blir även den mest modesta representativa demokratireform revolutionär och ett bräckjärn för mer genomgripande förändringar,

resonerar de. Speciellt i den globala rättviserörelsens förslag och experiment med nya organisationsformer ser de fröet till fruktbarande modeller för mängdens självstyre.

I jämförelse med Imperiets många gånger filosofiska och inommarxistiska tonläge, och tendens att ibland fly in i poetiska men otydliga metaforer, framstår MULTITUDE som en mer lättillgänglig och tydlig uppföljare. Trots att Hardt och Negri betonar att de främst skrivit en filosofisk bok, har den alla förutsättningar att läsas och uppskattas av en bredare publik. Trots att deras analys rör sig på samma teoretiska grund som i Imperiet, finns det även i MULTITUDE en rikedom av nytänkande resonemang om den globala kapitalismens inneboende motsättningar och möjligheten till en annan, demokratisk ordning.

MAGNUS WENNERHAG